

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003560

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Олексій Михайлович

2. Oleksii M. Bondar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 009-0002-6903-0622

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 054

Назва наукової спеціальності: Соціологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Соціологія

Дата захисту: 04-09-2026

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15393

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 04.21.23, 04.51.21, 04.51.43, 04.71.31

Тема дисертації:

1. Інвайронментальна свідомість в умовах глобальних ризиків: український вимір
2. Environmental Consciousness in the Context of Global Risks: The Ukrainian Dimension

Реферат/анотація:

1. Пояснювальна записка до дисертаційної роботи: «Інвайронментальна свідомість в умовах глобальних ризиків: український вимір» (288 с., 270 джерел). Ключові слова: суспільна свідомість, когнітивність, екологічна свідомість, інвайронментальна свідомість, екологічна культура, екологічна відповідальність, інвайронментальна ідентичність, українське суспільство, природне середовище, сталий розвиток, стале споживання, глобальні ризики, екзистенційні загрози, конфлікти, російсько-українська війна. Дисертацію присвячено концептуалізації інвайронментальної свідомості як відносно самостійного різновиду суспільної свідомості та емпіричній верифікації рівня її розвитку в українському суспільстві в умовах глобальних ризиків, зокрема повномасштабної російсько-української війни. У першому розділі обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до дослідження суспільної свідомості (групової, індивідуальної, загальносуспільної), що уможливило уточнити зміст, сутність, структуру, особливості екологічної та інвайронментальної свідомості як відносно самостійних її різновидів, а також виявити подібності та відмінності між ними. Запропоновано авторське визначення інвайронментальної свідомості; уточнено її основні виміри; здійснено

типологізацію за світоглядними орієнтаціями, рівнем активності та впливу на довкілля і масштабом відповідальності за збереження природних ресурсів. У другому розділі проведено теоретико-методологічний аналіз наукових підходів до дослідження глобальних та інвайронментальних ризиків, розкрито їхню сутність, виявлено системний характер та запропоновано їх класифікацію за ознаками масштабу, міжгалузевої релевантності, невизначеності, економічного ефекту та множинності агентів ризику. Розроблено концептуальну модель інвайронментального саморозвитку особистості як інтегративну систему, що охоплює сім компонентів: екологічну свідомість, етику, культуру та відповідальність, інвайронментальну ідентичність, чутливість і компетентність. Доведено, що під впливом глобальних ризиків відбувається трансформація екологічної свідомості в інвайронментальну. Систематизовано форми прояву інвайронментальної свідомості за критеріями: рівень структурованості, спосіб вираження, рівень усвідомленої залученості, глибина екологічного мислення, ступінь активності взаємодії з природою та тип мотивації. У третьому розділі визначено основні маркери для вимірювання розвитку структурних компонентів інвайронментальної свідомості та презентовано результати авторського емпіричного дослідження рівня її розвитку у громадян України (вибірка 560 респондентів), а також оцінки експертів (15 фахівців у галузі екології) щодо її стану в умовах глобальних ризиків і повномасштабної російсько-української війни. У дисертації розроблено комплексну систему практичних ofert для стимулювання розвитку інвайронментальної свідомості українців. Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку інвайронментальної соціології шляхом концептуалізації інвайронментальної свідомості, визначення її структурних компонентів та розроблення маркерів для їх вимірювання. Практичне – у можливості інтеграції результатів дослідження в діяльність науковців (соціологів, психологів, екологів), закладів вищої освіти, органів влади, бізнес-структур і громадських організацій.

2. Explanatory Note to the Dissertation: «Environmental Consciousness in the Context of Global Risks: The Ukrainian Dimension» (288 p., 270 sources). Keywords: social consciousness, cognitivity, ecological consciousness, environmental consciousness, ecological culture, environmental responsibility, environmental identity, Ukrainian society, natural environment, sustainable development, sustainable consumption, global risks, existential threats, conflicts, Russian-Ukrainian war. The dissertation is devoted to the conceptualization of environmental consciousness as a relatively autonomous form of public consciousness, alongside the empirical verification of its development level in Ukrainian society under the conditions of global risks, specifically the full-scale Russo-Ukrainian war. Chapter 1 substantiates the theoretical and methodological approaches to studying public consciousness (group, individual, and societal levels), which enabled the refinement of the content, essence, structure, and features of ecological and environmental consciousness as its relatively autonomous variants, as well as the identification of similarities and differences between them. The author's own definition of environmental consciousness is proposed; its primary dimensions are specified; and a typology is developed based on ideological worldview orientations, the level of activity and environmental impact, and the scale of responsibility for natural resource conservation. Chapter 2 provides a theoretical and methodological analysis of scientific approaches to researching global and environmental risks, reveals their essence, identifies their systemic nature, and proposes their classification based on scale, cross-sectoral relevance, uncertainty, economic effect, and the multiplicity of risk agents. A conceptual model of personal environmental self-development is designed as an integrative system encompassing seven components: ecological consciousness, ethics, culture, responsibility, environmental identity, sensitivity, and competence. It is demonstrated that under the influence of global risks, a transformation occurs from ecological consciousness into environmental consciousness. Furthermore, the forms of manifestation of environmental consciousness are systematized according to the following criteria: the level of structuring, mode of expression, level of conscious engagement, depth of ecological thinking, degree of active interaction with nature, and type of motivation. Chapter 3 identifies the key markers for measuring the development of the structural components of environmental consciousness and presents the results of the author's empirical study on its level of development among Ukrainian citizens (a sample of 560 respondents), as well as expert assessments (15 specialists in the field of ecology) regarding its state under the conditions of global risks and the full-scale Russo-Ukrainian war. The dissertation develops a comprehensive system of practical

guidelines and actionable proposals to stimulate the development of environmental consciousness among Ukrainians. The theoretical significance of the dissertation lies in advancing environmental sociology through the conceptualization of environmental consciousness, the identification of its structural components, and the development of markers for their measurement. The practical significance resides in the potential integration of the research findings into the activities of researchers (sociologists, psychologists, environmentalists), higher education institutions, government authorities, business structures, and non-governmental organizations (NGOs).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Kuzior A., Lobanova A., Bondar O. Sustainable consumption and production systems during wartime: needs, challenges, and adaptation strategies. *Production Engineering Archives*. 2025. Vol. 31. P. 212–221.
- Лобанова А. С., Бондар О. М. Інвайронментальна і (або) екологічна свідомість: демаркація концептів. Постановка проблеми. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2023. Вип. 43. С. 155–163.
- Бондар О. М. Інвайронментальна свідомість: осмислення витоків, змісту, вимірів та типів. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2024. Т. 27, No 1. С. 151–157.
- Бондар О. М. Інвайронментальна свідомість: метаструктура та її характеристика. *Габітус*. 2025. Вип. 74. С. 47–53.
- Бондар О. М. Стан і тенденції розвитку інвайронментальної свідомості українського суспільства: результати емпіричної верифікації. *Габітус*. 2025. Вип. 79, т. 1. С. 19–27.
- Bondar O. Environmental consciousness as a subject of environmental sociology: global experience. *Соціологія у (пост)сучасності : зб. тез доп. XXII Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених (Харків, 15 берез. 2024 р.)*. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. С. 7–9.
- Bondar O. Individual and group forms of manifestation of environmental consciousness in Ukrainian society in the conditions of the Russian-Ukrainian war. *Проблеми розвитку соціологічної теорії: війна, насильство та суспільні порядки : матеріали XX Ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1–2 груд. 2023 р.) / за ред. Ю. Савельєва та ін. Київ : Наукова столиця, 2024. С. 137–142.*
- Bondar O. The Russian-Ukrainian war as a factor in the destruction of the socio- ecological landscape. *Інформаційне суспільство і Природа: вектори взаємовпливу : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 21–22 листоп. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Калашнікової. Київ : Каравела, 2024. С. 116–124.*
- Bondar O. The Russian-Ukrainian war as a factor in the destruction of the socio- ecological landscape. *Інформаційне суспільство і Природа: вектори взаємовпливу : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 21–22 листоп. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Калашнікової. Київ : Каравела, 2024. С. 116–124.*
- Бондар О. Інвайронментальне мислення як чинник солідаризації українського суспільства в умовах війни. *Проблеми розвитку соціологічної теорії: Воєнні виклики, суспільні реакції та концептуальні рефлексії : матеріали XXII Міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Осмислення спротиву, солідарності та миробудування» (Київ, 30 трав. 2025 р.) / за ред. Л. Малес та ін. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Наукова столиця, 2026. С. 35–39.*

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U001291

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лобанова Алла Степанівна

2. Alla S. Lobanova

Кваліфікація: д. соц. н., професор, 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3852-2675

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скокова Людмила Георгіївна

2. Liudmyla H. Skokova

Кваліфікація: д. соц. н., пров.н.с., 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8152-7087

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 02030293

Місцезнаходження: вул. Шовковична, Київ, 01021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобець Олександр Володимирович
2. Oleksandr V. Kobets

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2185-4606

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Приходько Олена Олексіївна
2. Olena O. Prykhodko

Кваліфікація: к. соц. н., доц., 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1054-0268

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каритка Валерій Валерійович
2. Valerii V. Karytka

Кваліфікація: д. філософ, 054

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7462-6143

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калашнікова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калашнікова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Данченко Тетяна Сергіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна